

LØGTINGSVALIÐ '80

JAVNAÐARFLOKKURIN

Mugu gera skjótt av, skal nýggjur flokkur stovnast

Tey, sum ætla sær at stovna nýggjan flokk til lögtingsvalið 8. november, mugu gera skjótt av. Longu komandi leygardag, 4. oktober, t.e. fimm vikur fyri valdagin, skal landsstýrið hava fráboðan um nýggjar flokkar, sum ætla at luttaka í valinum.

Ein nýggjur flokkur skal hava í minsta lagi 800 veljarar aftanfyrir seg. Við fráboðanini um stovnanina, sum verður send landsstýrinum, skulu fylgja dag-

festar og undirskrivaðar vátanir frá teimum í minsta lagi 800 veljarum. Hesar vátanir skulu eisini vera undirskrivaðar av avvarðandi kommunum, sum vátta, at veljarin er á vallista.

Teir 6 politisku flokkarnir, sum longu eru í landinum, hava eitt sindur longri skotbætt. Valevnislistarnir skulu vera lidnir trýggjar vikur fyri valið, t.a. 18. oktober. Valnevndin skal hava teir innan kl. 18 henda dag.

Løgtingsvalið 8. nov.

Løgmaður hevur nú lýst lögtingsvalið at vera tann 8. november 1980.

Allir 32 tingmenninir atkvæddu tús-kvæðið fyri uppskoti lögmanns um at lögtingið skuldi uppløysa seg sjálv.

Hetta merkir tað sama sum, at hvørki tingið ella tingnevndin virka í lötuni, meðan landsstýrið heldur fram sum ein arbeiðsstjórn.

Fólkapensjón frá 60 ára aldri

Undir orðaskiftinum á tingi um uppløysing av lögtinginum komu mangir spurningar upp, sum illa kundu svarast ella vístast aftur í eina handavending. At nóg kom fram, sum ikki var umhugsað ella so væl grundað, sum ein átti at kravt av tingmonnum, er somuleiðis ein kendsgerningur. Bæði frá teimum, sum komu við atfinningum um figgarligar atgerðir, lantøkur uttanlanda, brúkið av hesum peningi, og av teimum, sum í sama andadrátti tala um at skapa ótarligar leggjara til vinnu og samfundis leggjara alla orku í at fáa læst fyri flest móguligum tiltøkum her á landi sum á sjógv.

Somuleiðis var tað illa undirbyggt, tá Adolf Hansen hvassliga leypur á statsmyndugleikarnar at hava stoppað svimjihylinum í Havn, at vit ikki fáa sosialar veitingar sum vit áttu at fingið.

Hann kom serliga inn á rættin hjá fiskimonnunum at fáa fólkapensjón frá 60 ára aldri, eitt mál, sum hann segði ikki er framt.

Til hetta er at siga, at tað eru mong, mong harrans ár síðani hetta mál fekk sína avgerð, bæði á lögtingi og í fólkatingi. Soleiðis at ikki bara fiskimenn, men allir borgarir í landinum kunnu fáa fólkapensjón frá 60 ára aldri, um ávisar treytir eru loknar.

Tað eru mong ár síðani móguleikin til fólkapensjón frá 60 ára aldri varð lógfestur. Í »lov for Færøerne om folkepension«, undirskrivað 15. mars 1967 av Friðrikki kongi, sala og Kaj Bundvad, sosialministara

Jákup Lindenskov, lögtings- og fólkatingsmaður skrivur:

stendur soleiðis: »Naar svigtene helbred eller andre særlige omstændigheder taler derfor, kan rigsbudsmanden efter indstilling fra kommunalbestyrelsen og med samtykke af Færøernes ulykkesforsikringsraad undtagelsesvis tillægge en person folkepension allerede fra det fyldte 60. aar. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Hesar reglur eru seinri broyttar og munandi linkaðar: tingið gjørdi í 1971 soljóðandi samtykt: »Alagt verður landsstýrinum at víðgera málið saman við ríkisstýrinum í teirri felags sosialu nevndini. Frammanundan hevði Erlendur Patursson, sum tá var formaður í Føroya Fiskimannafelag reist málið um at geva fiskimonnunum rætt til fólkæftirløn frá 60 ára aldri.

Sosiala nevnd lögtingsins sigur í áliti sínum frá 11. mars 1971: Rætt er tað, at tað eru fiskimenn, ið eru brekaðir og ikki kunnu røkja arbeiðið á sjónum upp í

60 ára aldur. Tað er eisini við hesi ásaning at undantaksheimildin er gjørd, soleiðis, at móguligt skal vera hjá brekaðum fiskimonnunum o.ø. at koma undir fólkapensjón frá 60 ára aldri.

Somuleiðis sigur sosiala nevndin: Líka so neyðugt heldur meirilutin tað vera, at rætturin er galdandi í teimum færum, har tørvurin og trongdin veruliga eru til steðar, eisini tá talan er um aðrar enn fiskimenn. Spurningar taka seg eisini upp, hvør ið er fiskimaður, um tað er mynstraður fiskimaður, útróðrarmaður, hvussu langa tíð ein skal hava starvast í fiskivinnuni fyri at koma undir regluna. Tað eru eisini menn, sum part av árinum eru fiskimenn og ein part arbeiða á landi.

Tað eru eisini sjómenn í aðrari sigling, langfarsiglingsmenn og spurningurin er tí, um eisini hesir eiga at koma undir regluna.

Landsstýrið tók beinanvegis áheitanina frá lögtinginum upp til víðgerðar og samráðingarnar millum landsstýrið og ríkisstýrið m.a. í teirri felags sosialu nevndini viðv. færoyum og úrslitið lesa vit m.a. í »Bekendtgørelse af lov for Færøerne om folkepension« undirskrivað 11. mars 1976 av Evu Gredal, sosialmálaráðharran, har orðaljóðið nú er hetta: »Naar svigtene helbred, manglende erhvervsmuligheder eller andre særlige omstændigheder taler derfor, kan landsstyret efter indstilling fra kommunalbestyrelsen og med samtykke af

Færøernes Ulykkesforsikringsraad tillægge en person folkepension allerede fra det fyldte 60. aar.

Og lesa vit síðani hvør munurin er á hesum báðum orðingunum, tann seinra í mun til ta fyrri, so dugur ein at siggja, at har er ein avgerandi munur í orðingini, ein munandi linking í treytunum fyri at fáa fólkapensjón frá 60. ára aldri. Ein móguleiki at kunna veita fólkapensjón frá 60. ára aldri til persónar, fiskimenn sum til onnur, sum antin av heilsuorðum ella av vinnuorðum ikki kunnu forvinna sær til dagligt breyð.

Týðuligari kann tað væl ikki sigast.

At vit eiga at skipa okkara sosialu lóggávu soleiðis, at tað er gjørligt at fáa hjálpin, tá hon treingist og ikki, at vit í einum og øllum skulu veita peningahjálp frá tí almenna.

Ágangurin, sum hevur verið á Javnaðarflokkin fyri ikki at hava gjørt okkara sosialu lóggávu samsvarandi við tíðarinnar krav er púra grundarleysur.

Ein treytin hjá Javnaðarflokkinum fyri at kunna lyfta tøkini í strembanini fyri eina hóskað sosiala lóggávu, er framvegis, samvinna við danska ríkisstýrið. Og tað er eisini eftir hesum veg vit hava kunnað skapt móguleikarnar til at veita fólkapensjón frá 60 ára aldri, har høvudsreytin er: Naar svigtene helbred, manglende erhvervsmuligheder eller andre særlige omstændigheder taler derfor.

SOSIALURIN

Nr. 57

23. JULI 1966

39. ÅRG.

HON skrivar

KVINNAN I POLITISKA LIVINUM —

Her hevur verið skrivað um, at hin færeyska kvinnan ikki hevur gjørt brúk av sínum demokratisku rættindum og latið seg umbóða í sóknarstjórn, býráð, á tingi og í øðrum almennum stovnum. Hetta er tíverri rætt, vit eru á hesum øki langt í afturhald í mun til mennin, og vit hava valdey megningin av skuldini sjálvar.

Eg vil tað gera vart við, at kvinnan avgerð tekur meira lut í politikki enn henni býr nakrum við, og hvar havi áttum sátt. — Lát vit kenna og tað við kvinnunum í jónuárflokkunum kring landið.

Her vitur tað seg, at javnaðarflokkurin hava ein hóp av kvinnum sum limir. Tær eru ikki so valubóðar sum mennin, men taka seg fram í stórum.

Og við, sum kanska víðstremma er, er tann veruleiki, at á fólga-

Flokkurin

VALIÐ

Soleiðis plagur ikki at vera ein serlig politisk livandi tað. Hetta vil so vera, hilt góða summarvefrið drugar huganna aðrar vegir, og tí verður ofta litið gott hjá tí d. politiskum fólguum við fundararbeiði og tiltaki.

Men valdið er so men hava hetta í huga og gera seg til reiðar at taka ódnartøki, ið ikki plaga at trita uppundir valið.

Vinski er, hvussu menn meta stóran. Tað er greitt, at einstakur flokkur bera ofta fyrir valið; men hetta kann undir ongum umstøðum vígast um javnaðarflokk, sum bæði er stríðsflokkur og sigursvinnur.

Flokkurin eru stórir og sterkari enn á nokrum sínum áður. Til samans mugu vera eini 1200 organismerð javnaðarflokk, í Færøym, og er hetta nógv meira enn nakar annar flokkur kann vita.

Just hetta talið sigur okkum ikki so lítið, og ein røndur lutur er tað, at hosi, so stóru árin, hevur vøkurnin verið sera stórur og stóð upp vakandi.

Farið verður tí undir valfyrirkefting og fyrri einum eitt stórum sigri og tær vinast.